

TIEN VARRELTA.

Vuosi 1913. Nyt alkaa vuosi, jonka loppunumerot kabbalistisesti kantavat paha-enteisen leiman. Runsaasti ovatkin ennustajat kasanneet onnettomuuksia tämän vuoden varrelle. Viimeinen uutuuus on huvittavan naiivi „Gogin sota“, joka panee maailmanlopun sodan alkamaan loppukesänä 1913 ja lakkaamaan syksyllä 1914. Mihin laskelmiin tämä arvelu perustuu, ei ole mainittu. Lienevät nämä laskelmat johtuneet vain niistä voimakkaista ajatusvirroista, jotka ovat liikkeellä näkymättömissä maailmoissa. Olemme käyneet puhuttelemassa tekijätärtä, joka puolisokeana vanhuksena elää yksinäisessä pienessä mökissään kaukana maailman melusta. Kuinka rajotettu hänen näköpiirinsä onkin, hänellä on vahva usko siihen, että aika on ratkaisukohdassa. Vaikka hän onkin kirkollisesti dogmatinen, hänellä on se käsitys, että teosofit kuuluvat niihin, jotka paremmin kuin suuri pintapuolinen maailma ottavat ajan merkeistä vaarin ja edustavat seuraavan ajanjakson ihanteita. Hänessä näkyy selvä merkki siitä, mitä Vivekaananda puhuu „Mestarini“-kirjan 39 sivulla ihmisen ajatuksen voimasta, kun se yhteen kohtaan kiinteästi keskitetään. Tuota puolihupsua raamatuntulkintaa on jo ylemmissä piireissä alettu pitää itse majesteetille vaarallisena. Mutta vaara ei ole siinä vaan itse ajanrataan kulussa, jota ei ihmiskäsi voi pysäyttää.

Selkkauksia Intiassa. Ei kestänyt kauan, sittekun Mrs. Annie Besant oli saapunut Intiaan, ennenkuin hän joutui mitä merkillisimpään asemaan. Hänen entinen ystävänsä ja apulaisensa Mr. J. Narayaniah, Alcyonen ja Mizarin isä, haastoi Annie Besantin oikeuteen, vaatien takaisin kaksi poikaansa, jotka hän aikaisemmin oli kokonaan luovuttanut Annie Besantin huostaan, vieläpä antaen siitä kirjallisen todistuksen. Hän väittää nyt, että Annie Besant on laiminlyönyt nuorukaisten kasvatuksen ja johdattanut heidät pahoille teille ja pyytää oikeuden apua saadakseen pojat luokseen.

Annie Besant on Teosofisen Seuran maineen takia lähettänyt kaikkiin maihin Narayaniahin syytöskirjelmän ja oman vastineensa siihen. Hän 32 §:ssä seikkaperäisesti käsittelee kaikkia isän tekemiä muistutuksia ja näyttää, kuinka huonosti perusteltuja ne ovat. Vastauksesta päättäen tuo isä on äärimmäisen hermostunut ja oikullinen ja Teosofisen Seuran vastustajat ovat pitemmän aikaa häntä yllyttäneet epäluuloihin Annie Besantia ja Mr. Leadbeateria kohtaan, kunnes ovat saaneet hänet houkutelluksi tähän tekoon. Itse syytöskirjelmässään hän on tehnyt mitä moninaisimpia erehdyksiä. Tuntuu siltä kuin Annie Besant olisi kiitollinen saadessaan näin julkisesti vastata niihin panetteluihin, joita salaisesti jo kauan on levitetty häntä vastaan.

Itse pääkohdat kuitenkin jäävät ratkaisematta, nim. väitteet, että Mr. Leadbeater on opettanut Alcyonelle „sopimattomia tapoja“ ja että poika turmellaan, kun hänet huudetaan tulevaksi Kristukseksi. Näyttää siltä kuin tuomioistuin ei voisi näistä

asioista mitään päättää ja ne jäävät siten loukkauskiviksi niille, jotka niihin tahtovat kompastua. Aina on olemassa mahdollisuus niillä, jotka tahtovat pahaa toisista uskoa eivät kykene näkemään pintaa syvemmälle.

Ilahuttavaa tässä oikeudenkäynnissä on se, että nykyaikana jo voidaan aivan avoimesti oikeussalissakin puhua Mestareista, salatieteestä, psyykkillisestä kehityksestä y. m. asioista. Ei ole mitään syytä uskoa, että lapset Englannista lähetetään isän luo, joka heitä pienempinä ollessaan kohteli hyvin huonosti ja miltei nälkään näännytti. Mutta joka tapauksessa tällaiset kysymykset koskevat vain persoonia ja ohimeneviä asioita: iäinen totuus on kaikki persoonia ylempänä.

Saksan Teosofinen Seura. Peräti huolestuttavia uutisia kuuluu nykyään Saksanmaalta. Kauan kytenyt vastahakoisuus T. S. presidenttiä ja Seuran yleistä hallintoa kohtaan on alkanut yhä räikeämmin ilmaantua. On hyvin mahdollista, että presidentti, Mrs. Annie Besant on tehnyt erehdyksiä, mutta kun näitä käytetään syyksi eristäytymiseen suuresta Seurasta, on vaara tarjolla. Tuntuu siltä kuin saksalainen seura vain hyvin ohuella langalla olisi kiinni emäseurassa. Se jo valmistelee eroa rakastetun ylisihteerinsä ympärille ja on tätä varten muodostanut uuden järjestön, joka viime kesänä perustettiin ja otti nimekseen „Antroposophische Gesellschaft“, joka sanallisesti merkitseisi „ihmisviisauden seura“. On hyvin tuskallista nähdä, ettei veljeyden aate kykene pitämään lippunsa ympärillä niitäkään harvoja, jotka ovat teosofiasta löytäneet elämälleen uuden sisällön. Mutta kaikki tämä vain opettakoon meitä yhä syvemmin tunkeutumaan siihen elämän perussalaisuuteen, jonka Teosofinen Seura on ottanut ohjelmassaan ensimmäiseksi. Sen pitää meille tulla sellaiseksi kallioksi, josta eivät kovimmatkaan myrskyt meitä saa temmatuksi alas. Jos maailma näyttää meitä sormellaan, sanoen: „katsokaa, kuinka huonosti he veljeyttä toteuttavat“, niin olkaamme kiitollisia siitä, että kaikesta huolimatta yhä jaksamme ihanteeseemme uskoa ja eksytyämme yhä kiinteämmin siihen turvautua.

Teosofisia työaloja. Monet teosofit, varsinkin nuoret, pahottelevat mielessään, ettei heillä ole tilaisuutta työskennellä teosofian puolesta. Toiselta puolen on Suomessa useita paikkakuntia, joissa väestö kaipaamalla kaipaa edes jonkinlaista johtoa elämänkysymysten ratkaisussa. Jos tällaisella paikkakunnalla olisi yksi ainoakin todellinen teosofi, joka voisi esim. kerta viikossa koota ympärilleen pienen tutkijapiirin, kuinka elähyttävästi tämä vaikuttaisi kansan henkiseen vapautumiseen. Se suuri vihollinen, joka on meidän vastassamme, ei ole kirkko tai joku muu yhteiskunnallinen laitos vaan itse ihmisluonnossa piilevä hitaus ja haluttomuus ajattelemiseen, uneliaisuus ja velttous. Jos me olisimme kuin palavia liekkejä, silloin kyllä sytyttäisimme tulta ympärillämme. Toisille on suotu heti alusta joutua vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa ja heille kertoa vastalöydetyistä elämänuskostaan, toiset taas tarvitsevat saada kauan aikaa itsekseen miettiä, tuskitella, nurkua ja viimein valmistua aatettaan toteuttamaan ihmisten joukossa. Mutta työtä riittää aina:

jollei ulkonaisesti, niin sisäisesti. Soturi (siihen aikaan, jolloin sotia vielä käytiin) ei ollut aina taistelukentällä kahakoimassa, mutta aina hän harjotti itseään ollakseen valmiina kutsuttaissa.

Pappi henkeä manaamassa. Suomessa sattui 1770 luvulla muutamia spiritismi-ilmiöitä, jotka herättivät laajaa huomiota ja joutuivat sekä kihlakunnanoikeuden että kirkollisen konsistoriumin tutkittaviksi sekä viimein itse majesteetin ratkaistaviksi.

Ilmiöt esiintyivät erään torpan saunassa Porin lähistöllä. Ne alkoivat kivien heittelemisellä, joka on kaikkien tyypillisimpiä henki-ilmennyksiä. Kaivettiin saunan lattiaa ja löydettiin sieltä pienen lapsen luut. Kaivetulta paikalta alkoi senjälkeen kuulua omituisia ääniä, jonka johdosta kutsuttiin paikalle Ulvilan rovasti, juma-luusopin tohtori Mikael Lebell. Tämä piti tarkan tutkimuksen, josta syntyneen pöytäkirjan kolme läsnäollutta pappia allekirjotti.

Rovasti alkoi tehdä „hengelle“ kysymyksiä, kuului kuopasta hiljaista vikinää ja pian huomattiin, että muutamiin kysymyksiin vastattiin, toisiin ei. Näin muodostui merkkikieli ja siten saatiin selville, että henki oli lapsi, jonka äitinsä oli murhannut, y. m. yksityisseikkoja.

Tutkimuksessa ei ollut sattunut mitään, joka olisi antanut aihetta epäilemään petosta, ja läsnäolevat papit lähettivät tapahtumasta kertomuksen konsistoriolle, anoen toimintaohjeita. Mutta tätä heidän ei olisi pitänyt tehdä, sillä koko asia soti senaikuista „järkeisuskoa“ vastaan, jonka edustajia oli piispa ja korkeampi papisto. Rovasti Lebell ja nuo kolme muuta pappia vedettiin edesvastuuseen siitä, että olivat herättäneet „levottomuutta“ kansassa, kun olivat antautuneet juttusille hengen kanssa. Piispa Mennanderin mielestä Lebellin virkavarhe oli suorastaan „törkeä“ ja koko juttu niin omituinen, että hän majesteetille ehdotti asianomaisia mitä ankarammin rangaistaviksi.

Kihlakunnanoikeuden tutkiessa asiaa, suuren väkijoukon läsnäollessa, ei henki vastannut mitään yhä uudistettuihin kysymyksiin. Viimein erääseen kysymykseen ovensuussa istuva pojannaskali vastasi ääntämällä ja lähti nauraa virnistellen ulos ovesta. Siitä päätettiin, että asia oli ratkaistu: kaikki oli ollut vain „viekkauksella ja ilkeydellä toimeenpantua melua ja kummittelua“. Mutta kun rovasti Lebell toistamiseen kävi paikalla, hän tuli vakuutetuksi siitä, että alkuperäinen ääni ei ollut eikä voinut olla matkimalla synnytetty.

Yhtäkaikki asia päättyi siihen, että rovasti Lebell ja apulainen Vegelius erotettiin viroistaan. Niin vaarallisena pidettiin silloin sitä uskoa, että vainajat olivat olemassa ja saattoivat olla yhteydessä elossaolevien kanssa: Lebell y. m. tekivät vääriin siinä, että ensinkään ryhtyivät asiaa tutkimaan, sillä heidän olisi pitänyt tietää, että henkien olemassaolo oli järjenvastaista.

Teosofia Voikalla. Voikan teosofinen lainakirjasto on rouva H. Lehtiseltä saanut lahjaksi kaikki suomenkieliset teosofiset kirjat, ja tahtovat sikäläiset teosofit täten lausua lahjoittajalle sydämelliset kiitoksensa.

Teosofisen Toimeenpanevan Komitean toimesta alotti Ylisihteeri luentosarjan Bulevardinkatu 7:ssä joulukuun ensimmäisenä sunnuntaina.

Tämä luentosarja on ehdottomasti niitä hra Ervastin onnistuneimpia – voipipa sanoa: tämä on ihan tyhjentävää laatua. Ja ennenkaikkea se on ollut aikaansa sattuva oikaisevassa, tukevassa ja – kuinka sanoisimme – teosofisen työn *perinpohjaista tarkotusta* selvittävässä muodossaan. Eipä ihme siis, jos Ylisihteeri kieltäytyikin luennoimasta „yleiselle“ yleisölle – vaan ainoastaan „teosofiselle“ yleisölle, sillä onhan hän tässä kulettanut kuuntelijoita niin ihmeen ihmeellisten tarkotusperien sivutse, esitellen kuuntelijoille Mestarien suuremmoista tarkottavat työt ja ne toimenpiteet, joissa he kunakin ihmisaikakautena ovat olleet aina ensimmäisestä nykyisen juurirodun alarodusta alkaen ja kuinka he ovat uskollisten ja heikkojen palvelijainsa välityksellä näissä aikeissaan onnistuneet ja epäonnistuneet. Näissä luennoissa pilkisti esille paljon ihmiskunnan tulevaisuudesta ja näissä tuli selvästi ilmi se, että jos ihmiskunta *tahtoo*, tulee se saamaan suuremmoisen onnen yhteiskuntaelämäänsä. Tämä luentosarja on selvittänyt meille teosofeille sen suuren välttämättömyyden, että meidän on opittava oikein ymmärtämään viisaimpiamme ja unohdettava kaikki se, joka on persoonallista tahi joka vaikuttaa meihin persoonallisesti. Sillä – totuuden kaipuu ei takerru yksilöihin, vaan kulkee omaa suurta päämääräänsä kohden välittämättä mistään ympäristöstään. Se ymmärtää kaiken olemassaolon siksi maailmaksi ja siksi astinlaudaksi, jonka kautta Jumalatkin ovat Jumaliksi tulleet ja niinollen pitää tämän kaiken pyhänä ja kunnioitettavana ja välttämättömänä.

Tämä sarja, jos mikä, olisi painatettava ja saatava *jokaiselle teosofille*.

E. E. H.

Teosofia Viitasaarella. Toht. John Sonck kirjottaa meille joulukuun 24 p:nä:

„Teosofinen Lainakirjasto ja lukusali avattiin viime sunnuntai-iltana yleisöä varten ja oli läsnä noin 15-16 henkeä. Pidin lyhyen tervehdyspuheen, jossa hiukan koskettelin teos. maailmankatsomuksen pääpiirteitä ja opettaja O. I. Helander piti puheen, missä muun muassa mainitsi, kuinka hän hakemalla haki vastausta elämän tärkeimmille kysymyksille raamatusta ja filosofiasta löytämättä tyydyttävää semmoista, kunnes hän sattui saamaan lainaksi teos. kirjallisuutta, ja nyt valkeni kysymys toisensa jälkeen, niin että hän nyt ymmärtää esim. raamatun paljon paremmin kuin ennen y. m. On aikomuksemme joka sunnuntai-ilta pitää luentoja ja keskusteluja lukusalissamme ainakin toistaiseksi.“

Papit ja opettajat. Eräs aatteen harrastaja kirjottaa meille:

„Olen täällä saanut muutamille kansakoulunopettajille tarjotuksi kirjan „Suuret uskonnot“ ja olen huomannut, että sen vaikutus on ollut edullinen. Ja tuntuikin, että juuri opettajille, jos kyllä muillekin, tätä kirjaa pitäisi saada levitetyksi. Se poistaisi opettajakunnasta paljon ennakkoluuloja ja sillä tavalla avartaisi yleistä henkistä näköalaa. Voisi myös ajatella pappiskuntiamme, mutta sen lähelle on paljon vaikeampi päästä. Ja tuntuu, niinkuin suurimpana haittana pappiskuntamme heräämisessä olisi tämän virkakunnan kaikkea henkisyttä vierova arvo- ja palkkausjärjestelmä. Pappiskuntamme kenties pahimpana pinnittäjänä saattaa olla juuri tuo aineelliselta kannalta katsottuna niin erinomainen arvo- ja palkkausjärjestelmä. Siellä pappiskunnan kukkuloilla nauttivat kymmeniä tuhansia vuotuisia tuloja ja heidän asemansa on joka tavalla hyvin houkutteleva ja kateutta herättävä. Tämä ehdottomasti vaikuttaa alempana oleviin, ja heidän silmänsä ja halunsa tähtää vaan noita lihavia rovestin istuimia, ja elleivät he tässä pyrkimyksessään onnistu, tuntevat he itsensä aina noloiksi ja ala-arvoisiksi, joka on omansa kuolettamaan kaiken aatteellisen innostuksen ja henkisen pyrinnön. Täytyy melkein myöntää, että jos voitaisiin järjestää niin, että kaikilla papeilla olisi yhtä suuret palkat, olisi tämä mitä voimakkain vaikutin siihen suuntaan, että vapaammat henkiset tuulahdukset pääsisivät uskontoelämässämme vaikuttamaan. Kansakoulun opettajakunta on tässä suhteessa hyvänä esimerkkinä. Heidän asemansa on tosiaan paljon onnellisemmin järjestetty kuin pappiskuntamme. Kun he ovat kerran saaneet opettajapaikkansa, ei heidän toimintaansa ja mieltänsä ole sitten alinomaisesti painamassa lihavampien paikkojen tavoittelu, joten he paljon vapaammin ja täydellisemmällä antaumuksella voivat ryhtyä aatteellisten ja henkisten asiain ajamiseen kuin tuo korviaan myöden aineellisuuden kahleisiin kytketty pappiskuntamme.“

Teosofia Somerolla. Eräs T. S:n jäsen kirjottaa meille joulukuun 26 p:nä: „minun pitäisi vähän kertoa eräästä täällä pidetystä teosofisesta juhlasta. Muuan innokas teosofisen työn tekijä taidemaalari Uno Kamppuri oli Kosken työväen talolle t. k. 15 p:nä hommannut merkillisen juhlan. Hän oli paljon työtä tehnyt tämän juhlan hyväksi. Eteisessä jo oli erinomainen maalaus uuden ajan aamun koittamisesta. Juhlasalin peräseinällä oli 9 ryhmässä esitettynä Sydämen oppi. Sivuseinällä oli muutamia kesäkursseissa käytettyjä herätys-mietiskelylauseita. Valaistus oli myös taiteellista ja juhlasali sellaisenaan tekikin jo salaperäisen, nostattavan vaikutuksen. Sitten oli varsinaisessa ohjelmassa m. m. 3 erinomaista, Kalevala-aiheista kuvaelmaa Väinämöisen heräämisestä. Allekirjottaneen osalle oli tullut pitää teosofinen esitelmä. Sisäänpääsy oli kaikille vapaa, ja olikin avara tupa ihan ääriään myöden täynnä kaiken säätyistä yleisöä.

Ainakin minä sain sen vaikutelman, että tämä juhla on erinomainen, sanoisinko satumaisen kaunis. Ja Uno Kamppurista täytyy sanoa, että hän tämän juhlan ilmentämisessä oli jotakin tehnyt.“

Teosofisen toimeenpanevan komitean rahan hankinta on viime vuoden aikana tuottanut seuraavat tulokset: *Huhtikuulla*: vuosijuhlassa kerätty Smk. 164: 78. *Heinäkuulla*: G. V. H. 10: —. *Elokuulla*: Joensuun looshi 70: —. *Syyskuulla*: G. V. H. 6: —. *Lokakuulla*: matinéesta 58: 04, H. P. 40: —, eräs iltama 20: —, säästölaatikot 10: 20. *Marraskuulla*: säästölaatikot 147: 36. *Joulukuulla*: P. E:n esitelmät 62: 05, säästölaatikot 237: 31. Yhteensä Smk. 825: 74.

Helsingissä tammikuun 1 p:nä 1913.

Laina Helle.

Rahastonhoitaja.

Kuten tunnettu nämä varat ovat ylisihteerin käytettävissä propagandatarkoituksia varten ja tehdään niistä tili vuosikokouksessa.

Lahjotuksia „maakassalle“: I. H. 3: —. T. S. jäsen 25: —. Otava I. 36: —. I. ja S. af H. 100: —. R. 40: —. V. H. 500: —. R. L. 140: —. V—a 50: —. L. E. 1,400: —. E. W. 45: —. Joulukuun keräys 1,520: —. Keräyksen toimeenpanijat pyytävät täten huomauttaa, että lahjoja yhä vielä ottaa kiitollisuudella vastaan neiti Sivi Jalovaara, Kansallispankki, Helsinki.

Tietäjä. Tämä numero on, kuten tammikuun numero viime vuonna, taas paisunut 56 sivuiseksi. Yhtäkaikki meidän täytyi jättää helmikuun numeroon useita artikkeleita, m. m. astrologinen artikkeli ja osasto „Kysymyksiä ja vastauksia“. „Tien varrelta“ osastoon tulemme tänä vuonna panemaan erityistä huomiota ja seuraamme siinä ulkomaan y. m. tapahtumia huolellisesti ja säännöllisesti; osaston varsinaisena toimittajana tulee olemaan V. H. V., joka jo tähän numeroon kirjotti „Tien varrelta“ osaston kolme ensimmäistä sivua.

=====

(Tietäjä 1913 Tammikuu N:o 1, ss. 50-56)